

possunt absque consensu scriptis dato a ministro *de la Marine*. Qui sunt a militia penitus sejuncti, *en congé définitif ou en retraite*, a ministris non pendent quoad matrimonium.

Sub-officiarii vero et simplices milites cujusque generis obtinere debent consensum administrorum corporis militiae ad quod pertinent: ad chiliarchum igitur (*au colonel du régiment*) scribendum est.

Omnes fatentur has conditiones sub poena nullitatis non praescribi, ac consequenter non multum de illis nobis curandum est.

Qui expleto tempore requisito, a militia liberati fuerunt, solummodo juri communi subjiciuntur: attamen exigendae sunt chartae missionis, *les congés*, ut constet illos matrimonio non fuisse junctos tempore militiae.

Juvenes qui legi conscriptionis nondum satisfecerunt, matrimonium contrahere possunt, sed a militia non ideo eximuntur: qui vero sorte designati semel inscripti sunt, matrimonium jam contrahere nequeunt sine consensu superiorum conquisitioni militum praepositorum, id est, *du maréchal de camp ou du colonel proposé au recrutement*. (*D'Origny*, p. 287.)

Sub-officiarii et milites pertinentes ad vim armatam (*la gendarmerie*) habere debent consensum centenarii a chiliarcho approbatum (*l'autorisation du commandant de la compagnie approuvée par le colonel*).

Quoniam rex caput est totius familiae regiae, recte cautum fuit in Gallia ne matrimonia principum ex sanguine regio ortorum valida essent sine consensu ejus. Hoc impedimentum consuetudine introductum, vim habet etiam pro foro ecclesiastico, juxta responsum cleri Gallicani ad Ludovicum XIII anno 1635, ut fuse videri potest in *Mémoires du Clergé*, t. 5, p. 693 et seq.

9° Defectus formalitatum quae matrimonium praecedere debent.

Prima formalitas requisita est proclamatio bannorum, ut supra diximus; sed non est praescripta sub poena nulli-

tatis, ut legitime concluditur ex art. 192, in quo tantum decernitur multa pecuniaria contra officarium publicum, contrahentes et eorum ascendentes vel cognatos sub quorum potestate erant constituti. Sic *Delvincourt*, *Toullier*, p. 477, et omnes alii.

Major est difficultas pro matrimonio Gallorum extra regnum contracto; sic enim se habet art. 170: *Le mariage contracté en pays étranger entre Français, et entre Français et étrangers, sera valable... pourvu qu'il ait été précédé des publications prescrites... Verba ista sera valable pourvu que... nullitatem indicare videntur: ita judicat Delvincourt*, p. 379 et 390, si Gallus domicilium adhuc retinet in regno, atque contendit proclamationes bannorum, de quibus hic agitur, faciendas esse in loco domicilii, non vero apud extraneos. Si autem Gallus per longum tempus domicilium in extranea regione acquisisset, et matrimonium juxta ritum ibi receptum contraxisset, sine denuntiationibus in Gallia factis, matrimonium ejus apud nos non periclitaretur, ait idem *Delvincourt*.

Toallier autem, p. 485, negat denuntiationes plus necessarias esse ad validitatem matrimonii Gallorum apud extraneos degentium quam si contraherent in regno.

Notandum est, incapacitates personales, ut sunt impedimenta, obligatio petendi consensum parentum, etc., se qui Gallos per quascunque regiones, et eos ad contrahendum reddere inhabiles: unde qui dispensationem a summo Pontifice obtinuit ut viduam fratris sui ducat, frustra in regionem extraneam transiret, ut, domicilio ibi acquisito, matrimonium iniret atque in patriam rediret; talis enim conjunctio reputaretur incestuosa et ab ipso ministerio publico dissolvenda esset. Attamen si Pontifex maximus vel episcopus dioecesanus judicaret talem conjunctionem pro foro interno esse tolerandam, nec confessarius, nec parochus eam reprobare possent: esset nulla quoad effectus civiles tantum.

At illae incapacitates extraneos cum Gallis contrahentes non afficerent: sic Gallus ducere potest virginem duodecim annis natam, in loco ubi hae aetate virgines nubere possunt. Ita *Delvincourt* et *Toullier*.

Gallus apud extraneos conjugatus et in patriam reversus, curare debet, non tamen sub pœna nullitatis, ut actus matrimonii intra tres menses in libello actuum civilium domicilii ab ipso electi transcribatur. *Art. 171.*

Aliæ sunt formalitates præscriptæ quæ ad substantiam matrimonii non attinent, et ad solum officiarium publicum spectant : eas omittimus.

10° *Defectus ministri competentis et formalitatum in celebrando matrimonio requisitarum.*

Solus officarius publicus cui commissa est cura actuum civilium, id est, *le maire*, est, juri communi, legitimus minister celebrationis matrimonii, adeo ut matrimonium coram alio officario non competente celebratum, sit nullum. *Art. 191.* Ex delegatione primi magistratus, *le maire*, vel ipso absente aut impedito, legitime assistit matrimonio *adjunctus*, juxta ordinem inscriptionis, et *adjunctis* deficientibus, consiliarius municipalis, primus in ordine tabellæ. (*Lege 21 martii anni 1831.*)

Nullus conficere potest actum civilem ad se proxime pertinentem : sic officarius proprium matrimonium aut matrimonium filiorum suorum per se celebrare non potest; nec ideo publicationes facere. Ad hoc adjunctum vel unum ex adjunctis delegare tenetur. (*D'Origny*, p. 16 et 304.)

Nec uxor primi magistratus, vocati *le maire*, nec secretarius ejus, nec alia quælibet persona consensum sponsorum acceptare potest. Si tamen actus matrimonii falso exprimens consensum a magistrato requisito receptum esse, chirographo ejus muniatur, matrimonium, licet in celebratione sua vitiatum, est nihilominus legaliter validum, ac proinde eos qui sic conjuncti fuerunt, inquietare non debemus. At curandum foret prudentiæ viis utendo, ut hujusmodi abusus cessaret.

Similiter arbitratur *Merlin*, t. 15, p. 456, matrimonium nihilominus fore validum, etsi actus celebrationis non statim, sed postea, vel etiam nullo modo scriberetur, et tunc applicandum esse art. 198, in quo supponitur celebrationem matrimonii per judicialem sententiam pro-

bari posse. Idem testatur *Toullier*, t. 1, p. 306, citans atque explicans art. 46 Codicis civilis.

Hinc, si sponsi exhibeant testimonium officarii publici, vel scribæ ejus, declarantis eos civiliter esse conjunctos, benedictionem nuptialem tuto concedet parochus : sed prudentia exigit ut testimonia scripta semper retineat.

Pleræque aliæ formalites, ab art. 63 Codicis usque ad 77 præscriptæ, ad substantiam contractus civilis non pertinent : sic eas interpretantur auctores; et revera matrimonium ob illarum omissionem, v. g., quia officarius publicus ea non legerit quæ art. 75 præscribuntur, vel non pronuntiaverit nomine legis partes esse conjunctas, etc., dissolvi non potest.

Hæc duo tamen essentialiter requiruntur, scilicet :

1° Officiarius competens, id est, loci in quo saltem unus e sponsis suum habet domicilium, art. 74, 165 et 191. Domicilium autem per sex menses habitationis continuæ acquiritur, sine respectu ad intentionem ibi manendi, ut patet ex eodem art. 74.

Duæ circa domicilium civile relative ad matrimonium institui possunt hypotheses :

1^a Ex art. Cod. civ. 103, mutatio domicilii fit per ipsum factum habitationis realis in alio loco cum intentione ibi fixum deinceps habendi principalem statum suum. Aliunde ex art. 74, domicilium, quoad matrimonium, per sex menses continuæ habitationis acquiritur. His positis, si homo qui principalem statum suum non mutavit nec manifestavit intentionem illum mutandi, negotiorum vel studiorum causa, per sex menses continuos in alio loco habitavit, ubi est domicilium ejus relative ad matrimonium? Omnes conveniunt illum contrahere posse in loco in quo a sex mensibus habitat. Sed reversus in domicilio reali, potestne statim ibi contrahere? Negat *Delvincourt* cum quibusdam aliis : alii vero, ut *Toullier*, t. 1, p. 180, *D. Gousset*, *Cod. commenté*, art. 165, affirmant, dicentes legem voluisse quidem conferre jus nubendi in loco habitationis sex mensium, non tamen illud auferre quoad

domicilium reale. Eo ipso quod existat dubium, putat *Duranton* matrimonium in domicilio reali celebratum irritandum non esse.

2^a Si quis, abjecto reali domicilio, aliud nondum elegit, sed errat vagabundus et nullibi per sex menses continuos habitavit, ubi matrimonium inire potest? Plures dicunt matrimonium tunc civiliter celebrari posse in domicilio facti. Ita nunc fieri solet, ut arbitramur, et multo convenientius, dummodo sufficienter aliunde constet de libertate eorum qui matrimonio sic jungendi sunt.

Milites in activitate militiæ exstantes ab hac lege generali non eximuntur; et in territorio regni matrimonium ineuntes, illud contrahere tenentur coram officario publico loci in quo per sex menses ultimam habuerunt residentiam, vel coram officario publico domicili sponſæ. (*Avis du conseil d'État cité par Toullier*, p. 481.)

Veruntamen, ex decisione ministri belli, milites qui probant se a sex mensibus in eodem corpore militiæ adesse, matrimonium coram officario publico loci in quo nunc exstant contrahere possunt. (*D'Origny*, p. 327.)

2^o Publicitas; hanc enim conditionem non minus stricte præscribunt art. 165 et 191 quam præsentiam officarii competentis. Quid autem publicitatem requisitam constituit? Lex non determinat, et multa in eo puncto prudentiæ iudicium relinquit. Ex art. 75 quatuor adesse debent testes, cognati vel non cognati, masculini sexus et majores viginti et uno annis, juxta dispositionem art. 35. Probabilius æstimat *Toullier*, p. 535, matrimonium coram duobus tantum testibus celebratum, non irritandum fore a tribunalibus, nisi aliæ simul concurrerent circumstantiæ publicitati ejus oppositæ. Alii dicunt defectum testium non esse causam nullitatis si aliunde sufficiens existat publicitas. Ita *Corbière*, t. 2, p. 41.

Gravis existit controversia circa necessitatem loci publici ad consensum utriusque sponsi valide suscipiendum. *Malleville*, *Esprit du Code* in art. 74, et *Delvincourt*, p. 378, fortiter contendunt domum publicam ad confiendos actus civiles determinatam, de stricta esse neces-

sitate, adeo ut officarius publicus non magis consensum sponsorum valide suscipere posset in domo privata, etiam coram testibus requisitis quam tribunal sententiam extra palatium justitiæ ferre.

Loce vero, t. 3, pag. 401, edit. in-8^o, negat hanc conditionem esse de substantia contractus, contenditque officarium publicum valide celebrare posse matrimonium civium sibi subditorum etiam in alieno territorio, modo adsint testes aliæque circumstantiæ quæ publicitatem constituunt, sicut parochi, qui erant olim officarii publici relative ad actus civiles, matrimonio parochianorum suorum ubique valide assistere poterant. *Toullier* hanc opinionem referendo eam approbat, aut saltem affirmat, p. 330, iudices habere facultatem hujusmodi matrimonia annullandi aut confirmandi, prout publicitas sufficienter aut insufficienter probata sibi videbitur. Eamdem sententiam amplectitur ac defendit *d'Origny*, p. 330; eamque nunc publice docet *Facultas Parisiensis (École de Droit)*.

Juxta hanc sententiam, matrimonium in extremis valide celebrari potest apud ipsum moribundum: at in eo casu una saltem prærequiritur publicatio et alterius dispensatio.

Matrimonia secreta, quæ olim nulla erant quoad effectus civiles, nunc forent valida, dummodo servatæ fuissent formalitates præscriptæ. Verum difficile est matrimonium ita celebratum manere omnino secretum.

De civiliter mortuis.

Mors civilis incurritur per condemnationem ad mortem, ad perpetuas triremes, vel ad alias pœnas lege determinatas. Vide *Cod.* art. 22 et seq.

Certum est mortem civilem vinculum matrimonii antea contracti non dirimere, quia indissolubile est, ut supra probavimus. Omnes theologi et jurisperiti unanimiter docebant, ante novas leges, matrimonium etiam post mortem civilem contractum non esse nullum quoad vinculum, sed tantum quoad effectus civiles. Vide *Coll. Parisiensem*, t. 2, p. 117.

Eodem sensu redactus esse videtur art. 25 Codicis civilis; dicitur enim mortuum civilem non esse capacem contrahendi matrimonium quod effectus civiles producat, et matrimonium prius contractum dissolvi *quoad omnes effectus civiles*. Ergo remanet vinculum. Per hunc articulum explicandus est art. 227, in quo dicitur matrimonium dissolvi per mortem civilem; subintelligendum est, quoad effectus civiles.

Hanc sententiam solam esse admittendam demonstrarunt, adversus arrestum supremæ Curie, diei 16 maii 1808, DD. *Toullier, Malherbe, Corbière, Lesbeaupin, Barré et Vatar*, in consultatione advocatorum, pro validitate matrimoniorum ab exsulis (*émigrés*) in extraneis plagis contractorum. *Toullier*, t. 1, p. 260.

Eandem sententiam tuetur D. *Delvincourt*, in epistola ad nos rescripta die 24 aprilis 1828.

Quinimo puella quæ ignoranter matrimonium cum civiliter mortuo iniisset, valide contraxisset, quia talis ignorantia non cadit in substantiam contractus. *Toullier*, tom. 1, pag. 436.

COROLLARIUM.

Patet ex dictis Jus nostrum civile a pluribus impedimentis canonicis omnino vel partim abstrahere, idque præsertim propter illimitatam conscientiarum libertatem, quam ipsius auctores unicuique concedere voluerunt.

Impedimenta penitus omnia, sunt votum, cognatio spiritualis, cultus disparitas, honestas publicæ; ex parte prætermissa, sunt impotentia, raptus et clandestinitas.

Lex diei 20 septembris 1792, Ordines sacros inter impedimenta matrimonium dirimentia non collocans, eo ipso matrimonium clericorum sacris Ordinibus initiatorum permisit, et impedimentum huc usque existens abrogavit quatenus civile. Nulla lex deinceps illud renovavit: ergo etiam nunc matrimonium sacerdotum rite celebratum civiliter esset validum. Sic iudicavit tribunal primæ instantiæ Parisiense, die 8 junii 1806. Vide *Toullier*, t. 1, p. 470.

Quoniam tamen huiusmodi matrimonia cunctis hominibus sunt odiosa, et possibilitas ea contrahendi morum pericula generaret, gubernium vetuit, per modum administrationis, ne officarii publici celebrarent in posterum matrimonia sacerdotum in genere (*Lettre du ministre des cultes à l'archevêque de Bordeaux, le 14 janvier 1806; et une autre, du 30 janvier 1807*), prohibitionem restringit ad sacerdotes qui semper fuerunt in communionem cum suo episcopo, vel, post restitutionem rerum ecclesiasticarum, episcopo catholico adhæserunt.

Plura tribunalia primæ instantiæ iudicarunt nihilominus matrimonia sacerdotum non esse *legaliter* prohibita: v. g., *de Sainte-Ménchould, 1827; de Nancy, 1828; de Cambrai, 7 mai 1828; d'Issoudun, 27 sept. 1831.*

At curia regia Parisiensis, per arrestum diei 27 decembris 1828, contra *Dumonteil*, sacerdotem diocesis Parisiensis, licentiam matrimonium civiliter contrahendi petentem, declaravit canones ecclesiasticos matrimonium clericis in sacris Ordinibus constitutis interdicentes, vim legis etiam nunc in Gallia habere.

Tandem *Dumonteil*, de novo instante, post eventus anni 1830, curia Parisiensis pronuntiavit die 14 jan. 1832, iuxta postulationem D. *Persil*, procuratoris generalis, nunc sicut antea vinculum sacrorum Ordinum matrimonium dirimere; clericos sacris Ordinibus initiatos non habere facultatem eos abdicandi; neque Codicem civilem, neque legem fundamentalem, *la Charte nouvelle*, impedimentum Ordinis sacri abrogasse, et officarios publicos talium clericorum matrimonia celebrare non posse. Curia suprema, *la cour de Cassation*, hoc arrestum confirmavit die 21 feb. 1833.

Præcipua ratio qua utraque curia nititur est quod, ex art. 6 et 26 legis 18 *germinal an x*, sacerdotes catholici sacris canonibus in Gallia receptis subjiciantur, ac proinde iis quibus matrimonium clericorum sacris Ordinibus initiatorum irritatur.

§ IV. — De consecrariis impedimentorum civilium.

Quamvis impedimenta civilia matrimonium, juxta principia nostra, non dirimant quoad vinculum, ex illis tamen plurima sequuntur consecraria notatu digna et ad proximam attinentia, scilicet :

1° Benedictio nuptialis semper neganda est iis qui aliquo impedimento civili detinentur, donec ab illo purgati fuerint, vel tempore, vel dispensatione, si ex natura sua auferri possit. *Ratio patet ex dictis.*

Necesse est ergo ut cuncti sacerdotes, sacrum ministerium exercentes, apprime noscant quidquid ad hæc impedimenta spectat, ne officarius publicus, ignorantia vel negligentia, munus suum recte non impleat, et sic validitas contractus civilis periclitetur.

2° Fideles tenentur in conscientia satisfacere præscriptionibus legis civilis et coram officario publico se sistere : parochus matrimonium eorum benedicere non potest, priusquam contractum civilem rite inierint ; 1° quia auctoritas civilis, cui semper parendum est quoties res evidenter injustas non exigit, id sub gravissimis pœnis, nempe mulctæ pecuniariæ, carceris et deportationis, præscribit (*Code pénal*, articul. 199 et 200). Pœna deportationis per legem diei 1 maii 1834 mutata est in pœnam detentionis. Dici autem non potest rem esse evidenter injustam. 2° Quia timendum esset ne contractum civilem postea omitterent, sicque sacramentum externa sanctione maneret destitutum. Ergo.

3° Si quod matrimonium revera celebratum fuisset prius coram parochi, deinde coram officario publico, nihilominus validum foret et quoad sacramentum et quoad effectus civiles, siquidem nihil essentialia tunc ipsi deesset.

4° Fieri potest ut contractus civilis, in principio nullus, factus fuerit validus, quia nullitas *cooperta est*, ut aiunt, v. g., quia tempus ad petendam dissolutionem concessum lapsus est ; tunc benedictio sine ulla difficultate impertiri potest : namque contractus in eo casu validus est coram

lege ; fit autem validus coram Ecclesia per celebrationem ante parochum. Ergo.

5° Sponsi qui benedictionem nuptialem ante contractum civilem susceperunt, matrimonialiter vivere possunt, quia contractus civilis, juxta opinionem nostram, ad validitatem sacramenti non requiritur, et hæc sententia sat probabilis judicatur Romæ et alibi, ut fideles tuto eam sequi possint in praxi. Sic tamen conjuncti urgendi sunt in conscientia ad contrahendum civiliter, tum ut satisfaciatur legi non injustæ, tum ad providendum statui civili liberorum suorum, tum ad assecurandam matrimonii indissolubilitatem.

6° Unde si, aliqua de causa, matrimonium a parochi benedictum et canonice validum, civiliter contrahi non posset : v. g., Petrus ex dispensatione summi Pontificis Annam sororem uxoris suæ defunctæ coram parochi duxit, cum illa tuta conscientia vivere posset ; verum liberi ex tali conjunctione provenientes, semper reputabuntur coram lege incestuosi, et ideo parentum suorum et cognatorum hæredes esse non poterunt.

7° Ex iisdem principiis facile solvuntur nonnulli casus in opinione eorum qui tenent impedimenta civilia vinculum matrimonii dirimere sat difficiles ; videlicet, 1° unus civiliter contraxit cum una et religiose cum altera ; 2° bis cum diversis aut civiliter aut religiose nupsit, quid agendum ? Respondemus in utroque casu remanere teneri in primo matrimonio religiose contracto sine impedimento canonico, absque respectu ad contractum vel contractus civiles. Valde dolendum est sane si matrimonium ejus contractu civili muniri non possit ; sed magis dolendum foret, si a matrimonio in faciem Ecclesiæ rite contracto recedere teneretur, vel etiam resilire liceret.

8° Hinc patet quam religioni et moribus exitiosum sit contractum civilem a matrimonio ecclesiastico prorsus independentem esse : frequenter enim contingit puellas civiliter conjunctas a maritis obtinere non posse ut matrimonium coram Ecclesia celebretur, et cogi in commercio a religione et a conscientia reprobato remanere, sicque cum

ingenti fidelium scandalo multiplicantur matrimonia pure civilia, quæ nihil aliud sunt, coram Deo et Ecclesia, quam veri concubinatus. Unde matrimonium apud omnes gentes religione consecratum, fit apud nos omnino profanum, sicut venditionis et emptionis contractus.

§ V. — De dispensatione impedimentorum civilium.

Supra diximus, p. 270, procuratorem regium prope tribunal primæ instantiæ dispensationem unius publicationis bannorum concedere posse.

Duo sunt tantum impedimenta dirimentia a quibus dispensatio concedatur, videlicet ætas, consanguinitas primi ad secundum gradum, id est, inter avunculum et neptem, aut vice versa; quibus, ex lege 16 april. 1832, addenda est affinitas in primo gradu lineæ collateralis.

Ad obtinendam hujusmodi dispensationem sic procedendum est: partes conjungendæ supplicationem procuratori regio præsentant, qui eam proprio testimonio munitam ad ministrum justitiæ transmittit: minister autem justitiæ causam ad regem defert, edictum (*ordonnance*) obtinet et illud ad procuratorem regium mittit; procurator regius curat ut, de mandato præsidis tribunalis, edictum istud in registris tribunalis transcribatur.

Exemplar edicti, cum attestatione scriptionis, ad officarium publicum loci sponsorum a procuratore regio transmittitur et actui celebrationis matrimonii manet appensum. Hanc formam procedendi decisio gubernii, diei 20 *prairial an xi*, determinavit. Ordinarie summa pecuniæ trecentorum nummorum circiter exigitur (300 fr.)

Caveatur ne consanguinitas pro affinitate exprimatur; tunc enim cum sollicitudinibus et impensis obtineretur dispensatio inutilis, quod, nobis scientibus, pluries accidit.

§ VI. — De vi nullitatum quas impedimenta civilia inducunt.

Si matrimonium cum aliqua nullitate civili fuerit contractum; non ideo erit pleno jure nullum, excepto casu

mortis civilis quoad effectus civiles: nullitas enim a iudicibus pronuntianda est ut effectum suum obtineat.

Duplicis generis distinguuntur nullitates, absolutæ scilicet et relativæ: nullitates absolutæ illæ sunt quæ motivo ordinis publici fundantur, et relativæ quæ motivo ordinis privati. Nullitates absolutæ invocari possunt ab omnibus personis quarum interest ut matrimonium annulletur et insuper a ministerio publico, id est, a procuratore regio: tales sunt nullitates provenientes ex incestu, ex bigamia, ex Ordine sacro, secundum jurisprudentiam curiæ supremæ, etc. Nullitates relativæ ab iis solis invocari possunt, in quorum favorem fuerunt institutæ, ut v. g., defectus consensus parentum.

Inter nullitates quædam sunt ex natura sua irremediabiles, ut supra memoratæ, ex incestu, ex bigamia, ex Ordine sacro; aliæ vero per mutationem circumstantiarum cessant, ut nullitas ex errore vel ex defectu ætatis proveniens, et aliæ per lapsum temporis teguntur; v. g., qui ex errore contraxit, si detecto errore, per sex menses cohabitavit cum sua comparte, nullitatem matrimonii sui invocare non potest; item pater qui matrimonio filii sui non consensit, post annum elapsam nullitatem matrimonii petere nequit, etc. Vide Cod. civ. art. 180 et seq.

Gravis hic exsurgit difficultas, quomodo scilicet matrimonium radicitus nullum, fiat validum quando nullitas tegitur. In sententia eorum qui tenent impedimenta civilia ipsum dirimere contractum quoad vinculum, difficultas est reipsa gravis et solutu valde difficilis: dicendum est, ut probabilius, matrimonium ab initio esse duntaxat conditionatum, et transire in absolutum eo instanti quo adimpletur conditio, id est nullitas legalis cessat.

In nostra vero sententia, cum impedimenta civilia ad solos respiciant effectus civiles, vel contractus est tantum conditionatus ut modo diximus, vel ab initio est validus, sed rescindibilis, sicut alii contractus civiles; in utroque casu, evanescit difficultas.

Verum si matrimonium rite fuerit contractum in faciem Ecclesiæ, dissolvi non poterit, nisi quoad effectus civiles.

CAPUT SEPTIMUM.

DE CONSENSU PARENTUM.

Filii-familias parentibus subjiuntur, quoad matrimonium, usque ad vigesimum quintum annum, et filia usque ad vigesimum primum. (*Cod. art. 148.*)

Duplici modo dici potest necessarium esse consensum parentum pro matrimonio filiorum-familias, nempe ad licite et ad valide contrahendum.

ARTICULUS PRIMUS.

AN CONSENSUS PARENTUM NECESSARIUS SIT FILIIS-FAMILIAS UT MATRIMONIUM LICITE CONTRAHANT.

Certum est filios-familias matrimonium licite inire non posse, inconsultis parentibus, et ordinarie teneri consensum eorum obtinere, idque probatur 1° Scriptura sacra: *Date filiis vestris uxores*, ait Deus, *et filias vestras date viris*, Jerem. XXIX, 6. In multis aliis locis supponitur parentum esse dare uxores filiis suis, et filias nuptui tradere. Unde Tobias junior petit Saram a patre ejus, qui eam tradit et conditiones matrimonii determinat. 2° Ex jure canonico, cap. *Aliter*, in Decreto, causa 30, quæst. 5 aliisque locis, et conc. Trid., sess. 24, c. 1 de Reform. Matrim. in quo legitur: « Sancta Dei Ecclesia, ex justissimis causis, illa (matrimonia sine consensu parentum inita) semper detestata est, atque prohibuit. » 3° Ex jure civili quod talia matrimonia semper prohibuit et nunc prohibet, *ut vidimus supra*, p. 364. 4° Ex ratione: certum est filios-familias debere parentibus honorem, reverentiam et obsequium, præsertim in eis quæ ad totam familiam spectant: porro ex matrimonio filiorum-

familias sæpissime pendent honor et pax familiarum, felicitas aut infelicitas sponsorum, tum in præsentem, tum in futura vita, bona constitutio societatis civilis, etc. Ergo.

Hac obligatione tenentur ii omnes qui parentes aliosve ascendentes habent; plus tamen minores, quia majori periculo non convenienter nubendi sese exponunt, et eo ipso parentes magis offendunt.

Nihilominus ipsi majores graviter peccant, si matrimonium, inconsultis parentibus, ineant, nisi gravis ratio, v. g., longa absentia, eos excuset.

Si matre consentiente, pater consensum suum denegat, a matrimonio abstinendum est, quia pater est caput familiae: si sola mater consentire nolit, multo melius filii et præsertim filia matrimonio ei displicenti renuntiant: at tamen minus esset peccatum, et lex civilis in eo casu permittit matrimonium etiam minoribus. An peccatum istud esset mortale aut tantum veniale, id ex solis circumstantiis determinari potest.

Filii et filia naturales, juxta leges recogniti, iisdem subjiuntur conditionibus relative ad matrimonium, respectu parentum suorum, ac filii legitimi.

Si vero recogniti non fuerint, aut patrem et matrem amiserint, aut pater et mater consensum suum manifestare non valeant, et adhuc sint 21 annis minores, matrimonium inire nequeunt absque consensu tutoris ad hoc specialiter per concilium amicorum a iudice pacis designatorum nominati. Unde tutor, pro hujusmodi filiis jam constitutus, matrimonio pupillorum minorum regulariter consentire non posset, sine speciali ad hoc per concilium familiae, aut concilium amicorum delegatione. *Code civ. 159 et Toullier, t. 1^{er}, p. 463.*

Minores in hospitiiis quovis titulo admissi, sub plena constituuntur auctoritate administratorum, qui unum ex ipsis in casu matrimonii, designant ut munere tutoris fungatur (*Loi du 15 pluviôse an XIII.*). Etiam si istiusmodi infantes parentes haberent cognitos, nihilominus administratoribus hospitii in quo fuerunt recepti subji-